

nt

naš tednik

LETO XXXIV. — Številka 24 17. junija 1982 Cena 5.— šil. (7 din)
Poština plačana v gotovini Celovec P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Prireditev v Ukvah

(str. 2)

„Kein einig Volk von Brüdern“

(str. 2)

Razstava fotografij v Bilčovsu

(str. 5)

Mag. Stanko Olip — gost v NT

(str. 5)

SAK pred občnim zborom

(str. 8)

V ponedeljek, 14. junija 1982, se je na Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu pričela za oba 8. razreda ustna matura. V ponedeljek in torek so nastopili k

ni izpit Marija Hrovath, Alojz Kaiser, Marija Kelič, Hanes Gressl, Peter Novak, Gabrijela Kristof, Jurij Opetnik in Franc Rogi. Ob poznejšem roku bosta

Matura na Slovenski gimnaziji

zrelostnemu izpitu učenci 8. A razreda. K pisni maturi je bilo iz tega razreda pripuščenih 28 maturantov, k ustni pa 27. Z odliko sta se od Slovenske gimnazije poslovili Martina Arneitz in Marija Kristof, z dobrim uspehom pa so opravili zrelost-

ponovno lahko nastopila dva učenca 8. A razreda.

8. B razred bo končal maturo danes, zato bomo lahko poročali o tem šele v naslednji številki NT. Vsem, ki so maturo že opravili iskreno čestitamo.

UVODNIK

Zgodovina je nas Slovence posadila na verjetno najbolj vetrovni kraj Evrope. Stare poti se sekajo na tem ozemlju. Razni gospodarji so se tepili za ta konec sveta. Skušali so potujčiti narod, ki je že pred letom tisoč, pred dobrimi tisoč leti torej, izgubil politično samostojnost. Je skoraj pravi zgodovinski čudež, da je ta narod obstal, kljub hudim izgubam, kljub temu, da je krvavel na bojiščih tujih gospodarjev. A izkrvavel ni. Trdoživost slovenskega naroda se je še vedno pokazala in izkazala predvsem v dobah najhujše ogroženosti.

Razmere, v katerih živimo koroški Slovenci, so za vsakega treznega opazovalca sila kritične. Zavedati se moramo, koliko smo že izgubili in zakaj izgublamo. Prvo oporo v boju za obstoj, za življenje moramo poiskati in najti v svojih vrstah. Kakor so jo poiskali naši bratje v Kanalski dolini.

Iz najskromnejših začetkov je vzklilo v Ukvah in okolici delo, ki že rodi dober sad. Začelo se je z izidom prve številke župnijskega lista „Ukve“. Delo, v katero se je

Katoliška mladina Pliberk-Žvabek-Suha povabila škofa

S škofom - za mir

Katoliška mladina Pliberk-Žvabek-Suha je prejšnji petek priredila na Suhi otroški popoldan, pod geslom „Z otroki, za otroke — za mir“. Povabila je tudi novega krškega škofa, dr. E. Kapellarija, ki se je z veseljem odzval povabilu.

Obisk pri KM je škofu zelo ugal. Sam je dejal, da doslej še ni doživel tako prisrčnega sprejema na Koroškem. Mdr. je blagoslovil Slomškovo sobo, katero je ordinarij uredil na prošnjo župnika Igerca in članov otroškega cerkvenega zbora, da bi imeli prostor za vaje. Suške skupine (moški oktet, suški cerkveni zbor in otroški zbor) do danes niso imeli prostora za vaje. Vaje so bile pri Srienču v Podlogu.

Katoliška mladina iz Pliberka, Žvabeka in Suhe daje svojo poseb-

Pliberk-Žvabek-Suha je dvojezična, sodelujejo lahko vsi otroci, tudi tisti, ki ne znajo slovensko.

Pozdravno pesem je v petek zaigrala in zapela pevsko-instrumentalna skupina iz Žvabeka (vodi Rozina Katz). Po dvojezični maši, ki jo je bral škof, je mladina predstavila nekaj domačih pesnikov, prijateljev mladine. Predstavili so škofu pesem „Ani in Mihaela“, ki jo je napisal Herman Grm: pripoveduje o dveh deklicah, ki sta prijateljici, govorita pa vsaka drugi jezik (predstavili so jo otroci s Suhe). Nato so otroci iz Libuč deklamirali pesem Milke Hartmanove, katera se je vse svoje življenje žrtvovala in se še žrtvuje za mladino. Nastopili so še otroci z Božje-

Prejšnji petek je bil v dvorani Mohorjeve v Celovcu simpozij ob 130-letnici Družbe sv. Mohorja. Predavali so univ. docent dr. Andrej Morič, ravnatelj SZI dr. Avguštin Malle, dvor. sv. dr. Valentin Inzko, univ. asist. dr. Erik Prunč in njegova žena ter ravnatelj Mohorjeve, msgr. dr. Janez Hornböck. Predavatelji so podali zelo pestro podobo delovanja Družbe, katere doprinos je za izoblikovanje enotnega slovenskega knjižnega jezika in krepitev narodne zavesti neprecenljiv. (Več o simpoziju poročamo na strani 3.)

Enotnost — osnova vsemu

zagnal župnik Mario Garjup, se ni ustavilo na cerkvenem pragu. 2. februarja 1976 so začeli s poučevanjem slovensčine. Štirinajst dni navrh so jih sicer izgnali z groznjami iz šole. Vendar je naposled pravica zmagala. Februarja 1979 so Ukljani začeli pod pokroviteljstvom Glasbene matice iz Trsta z glasbeno šolo. Leta 1981 pa so ustanovili folklorno skupino, ki je dosegla že lepa priznanja doma in po svetu. Z velikim idealizmom in močno vero v pravičnost in s tem v narodovo prihodnost so se lotili dela, ki bi ga morala po prav opravi država, kateri plačujejo davke. Vendar se, kakor vse kaže, tudi po uradni plati premikajo stvari za koroško-zilsko slovensko govorico pod svetimi Višarjami na boljše.

Osnovni pogoj za preporod med Kanalcanci je poleg narodove trdoživosti predvsem enotnost. Treba je bilo in je še treba kljubovati številnim poskusom razdvajanja in bitim gluh za sladke viže mamonove pesmi. Poskusi se bojo nadaljevali in verjetno jih bo še več, potujčevalci bojo izkoristili vse možnosti, kakor so nameravali izkoristiti v

no pozornost otrokom teh treh far ter vrši svoje delo po zgledu škofa, vzgojitelja in ljubitelja mladine, Antona Martina Slomška. „Malo pomaga lepo polje, če je mladina pusta celina, tudi žlahtno trsje, rodovitno drevje kaj ne izda, če so mladeniči divjaki, deklice trnate samoraselke.“ Katoliška mladina

svoje namene posledice potresa pred šestimi leti.

Kanalskim bratom vse priznanje in vse najboljše tudi za naprej. Lahko jih v marsičem posnemamo. Skupno pa smo še močnejši. Koroški smo eni pa drugi. Cilj nam je isti.

Jože Wakounig
osrednji tajnik NSKS

Kulmežu iz Pliberka: brez njih ta prireditev gotovo ne bi bila tako uspešna. Zahvaljujemo pa se tudi našim kaplanom Juriju Buchu, Marjanu Schusterju in Jozeju Valešku, sestram živega rožnega venca s Suhe, (voditeljica: Nežika Škof) ter tesarskemu mojstru Francu Srienču iz Podloga, predvsem pa vsem družinam s Suhe, ki so podprle Katoliško mladino Pliberk-Žvabek-Suha.

Prireditev kot taka je bila zelo lepa in uspešna. Ni važno, da pri vsaki prireditvi nastopajo množice, važno je, da se mladina srečava z mladino. Prav je, da se mladina spodbuja k delu v veri, da ima odgovornost. Bili bi veseli če bi bilo več takšnih prireditev na Suhi.

Kaj, če bi bil mladinski dan 1983 na Suhi...?! Berite tudi „Tednikov komentar“).

Čemu sleparjenje?

Ob izjavah deželnega glavarja Wagnerja, da spodnje Koroške tako iz etičnega vidika kot tudi iz gospodarskih razlogov ni mogoče imenovati problemsko področje („Problemgebiet“) je izjavil danes prvi kandidat Koroške enotne liste (KEL), Karel Smolle, da je nerazumljivo, kako služi gospodarsko napeti položaj političnemu sleparjenju.

Smolle je dejal, da ugotovitve Avstrijske konference za prostorsko urejanje (Raumordnungskonferenz), ki pri visokem številu nihačev in v avstrijskem merilu nadpoprečni brezposel-

nosti velikovškega okraja govori o področjih bede, veljajo slej ko prej.

Razgovori v podjetjih južne Koroške so pokazali, kako velike težave imajo majhna in srednja podjetja z likvidnostjo. Tem bolj pa je treba pohvaliti, tako Smolle, voljo in prizadevanja delodajalcev in delojemalcev tega področja, da hočejo kljub gospodarskim problemom ohraniti delovna mesta. Zato KEL tudi predlaga, da bo pri bodočem dodeljevanju javnih del treba upoštevati tista podjetja, ki ohranjujejo na južnem Koroškem delovna mesta.

Prijavite otroke k dvojezičnemu pouku!

TEDNIKOV KOMENTAR

Piše
Janko Kulmesch

Že večkrat smo poročali o delovanju Katoliške mladine Pliberk-Žvabek-Suha. O raznih otroških skupinah v teh farah ter o številnih sodelavkah in sodelavcih, ki se — z učiteljico Rozino Katz na čelu — žrtvujejo za naše otroke, pod geslom „Z otroki za otroke“.

Te otroške skupine (v Libučah, na Humcu, v Dobu, Pliberku, Žvabeku in na Suhi) delujejo zelo uspešno.

nje veljajo v prvi vrsti politični interesi, čeprav trdijo, da jim leži izključno farno življenje pri srcu. Dobro vedo, da so otroške skupine dvojezične, kot je pač dvojezična fara. Kljub temu so proti njim, so proti sodelovanju med mladimi pripadniki večinskega naroda in koroških Slovencev za razcvet farnega življenja. Očitno znajo misliti samo v dimenzijah H. Steinacherja. Saj

Politikanti na delu

So to verske skupine, ki imajo za zgled velikega slovenskega škofa, Antona Martina Slomška. Pri skupni igri, petju, risanju itd. se otroci — vseh skupaj jih je vključenih v KM Pliberk-Žvabek-Suha nad 150 — bolje spoznava, postanejo si prijatelji ter se zavzemajo za mirno sožitje: skupine so namreč dvojezične, sodeluje tudi precej takih otrok, ki ne znajo slovensko. Skratka: Rozina in njeni sodelavci se ne vidijo kot neki politiki, za nje otroške skupine niso politične grupacije. V teh otroških skupinah se srečava mladina z mladino, ne glede na to, ali pripadajo otroci večinskemu narodu ali slovenskemu. Otroke vzgajajo k delu v veri in odgovornosti. Zato se je krški škof dr. Kapellari zadnji petek tudi rad odzval vabilu KM ter mogel s prepričanjem ugotoviti, da se doslej na Koroškem še nikjer ni tako prijetno počutil kot pri naših otrocih na Suhi.

Otroške skupine KM Pliberk-Žvabek-Suha so torej verske skupine, in ne politične. So pa na Suhi ljudje, ki tega nočejo upoštevati. Za

nočejo razlikovati med zloglasnimi politikami H. St. in svetniškim škofom A. M. Slomškom. Kako drugače naj razumemo g. Schullerja, „prvega“ člana suškega farnega sveta, ki je bil proti imenovanju društvene sobe v farovžu po škofu Slomšku in ki je rekel: „Slomškova soba = Steinacher-Zimmer“? Da je za take ljudi nacionalistična politika vse, resnična verska vzgoja ter plodovito farno življenje pa deveta briga, dokazuje tudi dejstvo, da doslej nikoli niso bili pripravljene, dati m. dr. cerkvenemu (!) zboru ter Katoliški (!) mladini na razpolago dvorane v poslopju požarne brambe. Čeprav bi se mogli za to zavzemati oz. to omogočiti.

Verski interesi so jim tuji, kot (ker) jim je (tudi) tuja krščanska miselnost, ki pridiga ljubezen do bližnjega ter spoštovanje sočloveka, ne glede na to, kateremu narodu pripada. Bližje jim je politikanstvo, prenašanje neresnic ter obrekovanje svetniškega škofa. Obnašajo se kot krivi preroki. Zato se naj tudi ne čudijo, če jim mladi kristjani nočejo slediti...!

Ukve: praznik mladosti in radosti

„Zbrali smo se to popoldne, da skupaj z našimi otroki zaključimo letošnje šolsko leto, šolsko leto naše glasbene šole in dopolnilnega pouka slovenščine, ki je materin jezik naših otrok, materin jezik Ukljanov in velike večine izmed nas, ki smo prvič zbrani v poslopju osnovne šole v Ukvah.“

Pa je za nas še posebno pomemben današnji dan prav zato, ker se zaključna prireditve naše privatne slovenske ustanove vrši prvič v prostorih državne šole. Se še spominjate, ... ko smo bili 16. februarja 1976 izgnani iz šole z grožnjo, da bodo v nasprotnem primeru posegli varnostni organi, pa še, kakor je bilo ob polaganju temeljnega kamna prav te šole, ko so organizatorji s tedanja občinsko upravo vred popolnoma prezrli naš jezik, kako je bilo 4. novembra 1978 storjeno vse, da ne bi krajevni župnik mogel spregovoriti bese-

de v jeziku, ki ga Ukljani že stoletja govorijo,“ je dejal med drugim v nedeljo, 13. junija 1982, ukovski župnik Mario Garjup ob letošnji zaključni prireditvi glasbene šole in slovenskega pouka. Obudil je spomine na trdo prehojeno pot. Bilo je naporov dosti in podtikavanj in ovir, na koncu sta le zmagali narodova trdoživost in človeška treznost. Občino Naborjet-Ovčja vas „upravljajo drugi, bolj odprti ljudje, ki imajo smisel za domačine in znajo ceniti vsako pametno in pošteno pobudo“. Nedeljske prireditve so se udeležili tudi odborniki občine Naborjet-Ovčja vas; v imenu občinske uprave je spregovoril načelnik odbora za šolstvo Edi Kravanja. Zagotovil je, da občina namerava, „da se tudi poučevanje slovenščine vključi v redni šolski pouk, kakor se to eksperimentalno dogaja z nemščino. Zagotavljam, da bo odborništvu za šolstvo na-

pravilo vse, da se pogreški iz preteklosti ne bi več ponovili“. Zastopnik občine je spregovoril najprej slovensko, potem italijansko.

(Nadaljevanje na strani 4)

ZSO pri Wagnerju

Zadnji petek se je novo vodstvo ZSO predstavilo pri deželnem glavarju Wagnerju. V 2-urnem pogovoru (sprva je bil predviden samo približno polurni razgovor) so predstavniki ZSO in Wagner razpravljali o številnih konkretnih primerih zapostavljanja koroških Slovencev, predvsem na področjih predšolske vzgoje, o šolskem vprašanju ter o primerih zapostavljanja slovenščine v nekaterih uradih dvojezičnih občin. Wagner je izrazil zadovoljstvo, da je na pobudo ZSO prišlo do tega „uradnega stika“. Izrazil je prepričanje, da bo do pogovora med zveznim kanclerjem in predstavniki osrednjih organizacij prišlo v jeseni. Tako Wagner, kot dipl. inž. Feliks Wieser sta poudarila, da to niso bila pogajanja, pač pa je bila to koristna izmenjava informacij, dialog, ki ga je treba nadaljevati tako na deželni kot na zvezni ravni. Wieser je tudi poudaril, da je ZSO frontovska organizacija, torej nadstrankarska ter da se zavzema za neomajno akcijsko enotnost z NSKS. Med drugim je podpredsednik ZSO Kukovica predal Wagnerju papir o šolstvu.

Franc Šetinc novi predsednik SZDL Slovenije

V Ljubljani je pred kratkim zasedala republiška konferenca SZDL Slovenije, ki je izvedla spremembe v vodstvu te največje družbenopolitične organizacije. Najprej je razrešila dosedanjega predsednika Mitjo Ribičiča, ki odhaja na novo delovno dolžnost v CK ZK Jugoslavije, za novega predsednika pa je izvolila Franca Šetince, bivšega sekretarja CK ZK Slovenije. Mitja Ribičič, ki mu je skupščina izrekla zahvalo za opravljeno delo z dolgotrajnim aplavzom, je dejal, da slovo od SZDL ni lahko.

Novi predsednik SZDL Franc Šetinc pa je dejal, da postaja Socialistična zveza mesto, kjer se srečujejo vsi interesi, pri čemer je poudaril, da brez frontnega delovanja SZDL ni mogoče mobilizirati delovnih ljudi za akcijo, ki jo terja čas.

Studio Kärnten
Sponheimerstraße 13
POSTFACH 291
9020 KLAGENFURT

Herrn
Volksgruppenführer Mathias Grilz
Slowenischer Kulturverband
Gasometergasse 10
9020 Klagenfurt
Se ORF norčuje?

„Kein einig Volk von Brüdern“

Nov zbornik o problemu manjšine in večine na Koroškem

Skupina znanstvenikov na celovski univerzi se je pred dvema letoma zbrala v delovni skupnosti „Vprašanje narodne skupnosti“, da bi z raznih gledišč osvetlila koroški problem, se zavestno z njim ukvarjala, ker so ugotovili, da je vsakčas na Koroškem prisoten, da pa je o njem vse premalo stvarne, demokratične diskusije. Sad njihovega prizadevanja je zajeten zbornik, ki je pred nedavnim izšel pri dunajski založbi Verlag für Gesellschaftskritik. Skupina sodelujočih avtorjev pripravlja za letošnjo jesen simpozij o narodnostnem vprašanju, ki naj bi razpravo še poglobil.

Sodelavci zbornika so nemško in slovensko govoreči Korošci, pa tudi vrsta ne-Korošcev, ki jim določeni krogi na Koroškem običajno odrekajo sposobnost, da bi koroški problem sploh kdaj razumeli in se zato sami počutijo potisnjene ob rob, v nekakšen univerzitetni

geto. Ravno proti taki razdelitvi vlog pa nastopajo avtorji. Univerza in njihovo znanstveno delo na njej naj bo v živi povezavi z okoljem, „znanost mora delati s prizadetimi, ne o njih“, kot je zapisal v uvodniku Franz Dotter, koordinator delovne skupine. Sicer si ne domišljajo, da so našli „pravilno rešitev“, skušajo le prizadeto uzavestiti bralcu ta ali oni aspekt narodnostnega vprašanja. Teh aspektov je dosti.

Uvodni članki dajejo zgodovinske, socialne, ekonomske, psihične in jezikovne informacije. Že v članku M. Moserja o jezikovni in nacionalni identiteti, ki v njem prikazuje zgodovinski razvoj, je postavljeno v središče vprašanje narodne zavesti. H. Pohl in O. Kronsteiner razpravljata o vprašanju dvojezičnosti, med drugim tudi v topografiji. J. Huber pa o vlogi znanosti pri reševanju manjšinskih konfliktov. Zgodovinar W. Holzer v zelo obsežni razpravi „Kein einig Volk von Brüdern?“ raziskuje, kako in do kakšne mere se kaže v glasilu KHD „Ruf der Heimat“ ekstremno desničarska miselnost. Zaključki, spisani sicer v zelo abstraktnem znanstvenem jeziku, so jasni: v časopisu so prisotni bistveni elementi, ki odlikujejo desni ekstremizem, čeprav je pač glede na nove okoliščine veleniško usmeritev zamenjala nemško poudarjena

koroško-domovinska zavest, včasih pa že prav takšen avstro-šovinizem. R. Saxer raziskuje ob primeru poročanja o Oktobrskem taboru strategijo poročanja koroških časopisov. Avtor ugotavlja, da so vsi vodilni koroški časopisi postregli bralcem le z čustveno nabitimi parolami, ki vzbujajo strah, niso pa poročali o vsebini in ciljih oktobrskega tabora stvarno. F. Dotter raziskuje vlogo koroškega časopisja v letu 1972 v zvezi z dvojezičnimi krajevnimi napisi in napadom nanje.

Raziskava o „Kärntner Landsmannschaft“

D. Pickl piše o „aspektih nemškega nacionalizma v domovinski negi“ v organizaciji „Kärntner Landsmannschaft“, ki je bila dolgo dobo in je še glavni organizator uradnih 10.-oktobrskih proslav. Pri organiziranju velikih proslav ustvarja skupnost nemškega koroštva, t. j. skupnost, ki jo povezuje čustvenost, iracionalnost, odpor proti vsemu tujemu, tako tudi vsemu slovenskemu. Način, kako folkloro vpregajo v to „duhovno obrambno borbo“, močno spominja na nacistično dobo, kar ni čudno, saj so funkcionarji Landsmannschaft tudi v tistem času imeli na skrbi „domovinsko nego“.

Valentin Sima zelo podrobno prikazuje priprave in izvedbo 10.-oktobrske proslave ob 60-letnici plebiscita. Načrti za skupno proslavo s Slovenci, tako ugotavlja mladi zgodovinar, so se izjalovili, ker je slejkoprej pri organiziranju teh proslav igral vodilno vlogo KHD in nemškonalne sile, ki so jim klonile stranke. „Uspeh“ zanje je bil že, da pri sicer skoraj nespremenjenem značaju proslavljanja to pot ni bilo protislovenskih parol kot pri proslavah 1960 in 1970.

Naslednja dva prispevka sta s področja socialne psihologije oz. globinske psihologije. Peter Heintel piše o dialektični medsebojni odvisnosti manjšine in večine, pri čemer se zlasti samozavedanje manjšine konstituira ob odgrajevanju od večine. Njegov prispevek zasluži skrbno prebiranje, ker po moji presoji vsebuje važne ugotovitve. Ker je avtor priznan skupinski dinamik, opozarja na to, da ne kaže izključevati, zatirati ali z objektivno znanostjo preseči čustva, ki so pri tem udeležena, ne kaže torej izrivati konflikta v nezavedno, delati kot da ga ni, temveč je nasprotno treba z njim živeti, raziskovati njegove vzroke, kar pa naj ne opravlja neka znanost, zgolj teoretično, temveč se mora zgoditi praktično: vsi, ki konflikt doživlja-

jo, se morajo z njim zavestno spopasti. Avtor izhaja iz tega, da je določeno nerazumevanje med manjšino in večino neizbežno, ker je za obe skupini konstitutivno; o toleranci da bi mogli govoriti šele tedaj, ko bi uspelo to nujno nerazumevanje vgraditi v take, organizacijske oblike, ki bi bile v duhu sožitja. Članek E. Krainza o „strahu pred tujim“ predpostavlja nekaj predznanja psihoanalize. Je gotovo obogatitev, ker so tovrstne analize pri nas redke, če izvzamemo nekaj zametkov v zgodnjih sedemsetih letih. Zadnji trije članki so bolj družbeno-teoretski. W. Holzinger meni, da diskriminacija avstrijskih etničnih manjšin ne izvira v prvi vrsti iz gospodarskega zapostavljanja, temveč jo je treba iskati bolj v politično-pravno-ideoloških motivih. G. Steingress razvija kritiko nemškogovoreče avstrijske socialdemokracije in avstromarksizma v nacionalnem vprašanju, opozori na bližino socialdemokratskih pozicij z meščanskim in nemškonalnim taborom, in na kontinuiteto v nacionalnem vprašanju, ki sega prav do sedanjosti. M. Pollemis razpravlja o pojmu nacije in o tem, po katerih kriterijih, objektivnih ali subjektivnih, koga štejejo k manjšini.

prof. Štefan Pintar

Družba sv. Mohorja praznuje
130-letnico svojega obstoja

KLJUBOVANJE VSEM VIHARJEM

Največja in najstarejša slovenska knjižna in izobraževalna ustanova, Družba sv. Mohorja v Celovcu, praznuje letos 130-letnico svojega obstoja. Ta za slovenski narod in tudi za druge narode edinstven primer stanovitnosti in povezanosti s prebivalstvom bo celovška Mohorjeva počastila dostojno. V petek, 11. junija, je bil v dvorani Slomškovega doma Mohorjeve družbe simpozij ob 130-letnici Družbe sv. Mohorja. Precej poverjenikov in poslušalcev je sledilo predavanjem dr. Andreja Moriča, dr. Avgušтина Malleja, dr. Inzka, dr. Erika Prunča in njegove žene ter ravnatelja družbe, dr. Janka Hornböcka.

Prvi predavatelj, univ. docent dr. Andrej Morič, ki je govoril o „Zgodovinskem ozadju ustanovitve Mohorjeve družbe“, je uvodoma dejal, da je ob branju mohorjevsk marsikdo začel razmišljati ne samo o verskih, ampak tudi o javnih, političnih zadevah.

Nato je orisal predmarčno dobo avstro-ogrske monarhije in dobo Bachovega absolutizma, v katerem je bila ustanovljena Družba sv. Mohorja. Leto 1848 je bilo leto marčne revolucije in to je tudi začetek močnega prebujanja narodov. To prebujanje ni šlo mimo Slovencev. Posledica prebujanja narodov pa je tudi močan nacionalizem, posebno nemškega in madžarskega dela avstro-ogrske monarhije. Kot je Morič dejal, je potrebno, da ne gledamo na petdeseta leta prejšnjega stoletja tako, kot to delajo nacionalistični in liberalni zgodovinarji.

Reforme Marije Terezije in Jožefa II. se niso dale več zavestno, država je spoznala, da je treba kmečki stan izobraževati, če naj prinese več koristi. Zato je pospeševala edinole smiselno vzgojo — vzgojo v materinem jeziku. Na eni strani strog absolutizem, na drugi pa okrepjena vzgoja v materinem jeziku — to je eno od nasprotij te do-

nasvetov. To je skovalo med duhovščino in kmetom močno vez, država pa je spoznala, da sta ta dva sloja dejavnik lojalnosti. Kajti v razcvetu nacionalizma so nemški državljani vedno bolj bili za to, da bi se vse avstrijske dežele pridružile Nemčiji. Temu so se uprli Slovani, kajti po tem bi prišle tudi slovanske kronovine k veliki nemški državi. Ta grozeči razpad avstro-ogrske monarhije je povezal cesarja in Slovence.

Anton Martin Slomšek, poznejši lavantinsko-mariborski škof in tedaj še učitelj slovenskega jezika na celovškem semenišču, je že v tridesetih letih razmišljal o družbi za poceni izdajanje knjig za ljudstvo. Ravnal se je po Čehih, ki so imeli „Dediščino sv. Janeza Nepomuka“ in po dunajskih mehateristih, ki so imeli že podobno družbo. Zato je vložil januarja 1845 prošnjo za ustanovitev družbe, a mu je dvorna študijska komisija to odbila. Ta je utemeljila, naj bi družba izdajala nemške knjige

Možna priključitev vseh avstrijskih dežel k velenemški državi je še bolj zbujala Slovence in na Slovanskem kongresu v Pragi junija 1848, so zahtevali federacijo enakopravnih in svobodnih narodov, za Slovence pa ustanovitev kraljevine Slovenije, slovenski jezik naj postane diplomatski — polnovejavni uradni jezik, Ljubljana pa naj dobi univerzo.

Odnosi med Cerkvijo in državo so se vidno boljšali in leta 1855 sta obe strani podpisali konkordat. Šolstvo je prišlo v roke Cerkve. V ta čas zboljšanja odnosov pa je tudi ustanovitev Družbe sv. Mohorja. Slomšek je zapisal, da naj družba z izdajanjem dobrih knjig zajezi slab vpliv škodljivih (svobodomiselnih in revolucionarnih) idej.

Narekovalo pa je potrebo po taki družbi tudi dejstvo, da slovenski pisatelji niso mogli objavljati svojih del, slovenske knjige so bile zaradi premajhne naklade predrage in jih nihče ni kupoval. Dr. Prunč je dejal, da je ustanovitev Družbe sv. Mohorja inteligentna oblika samopomoči, katere predhodnica je bila nedeljska šola. Človeku, ki je že znal brati, je bilo treba nuditi tako branje, ki ga je bil voljan, pripravljen in sposoben brati. Imela je najbolj učinkovito izobraževalno mrežo — duhovščino. Ta je skrbela za inteligenčni naraščaj, ki je potem prišel nazaj med narod. Družbi je uspelo, da je naredila knjigo za statusni simbol vsakega gospodinjstva.

Prvič, julija 1851, je slovenski narod zvedel, da obstaja tako društvo. Razglas celovških Slovencev so podpisali Andrej Einspieler, Franjo Zorčič, Jožef Rozman, Anton Janežič, Dragotin Robida, Matija Majar, Balant Lesjak, Gregor Sommer.

Dr. Avguštin Malle je v svojem referatu „Mohorjeva družba od ustanovitve do pregona na Prevalje“ dejal, da je v vseh zgodovinah o Mohorjevi vse premalo obdelana in upoštevana oseba Matija Ahacel. Ta profesor, zbiratelj narodnega blaga je bil v tedanji slovenski celovški družbi središčna osebnost. Kot velik rodoljub je dosegel, da je na primer Antona, Šimna in Valentina Janežiča, Andreja Einspielerja in druge navdušil za delovanje. Predavatelj je prikazal, da je Mohorjeva kot založniška, izobraževalna družba ostala vseskozi zvesta svojemu vse-slovenskemu poslanstvu, ki ni razločevala med Štajerci, Gorenjci in Kranjci, ampak je poznala samo Slovence. Leta 1852 je oblast le priznala Družbo. Od ustanovitve pa do leta 1918 je razposlala po svetu kot knjižni dar 16,318,402 knjig, pri tem pa niso vštete založene knjige, ki jih niso dobili vsi udi in ki so se posebej naročale, kot dodatek h knjižnemu daru. Posebej je predavatelj poudaril vseslovensko smer družbe, ki se ni pustila speljati v neplodno strankarsko politiko, kot je zapisal dr. Ivan Grafenauer. Po njem je pomen Mohorjeve za slovensko ljudsko

književnost več kot očiten, takisto njen pomen za občo izobrazbo vsega slovenskega naroda.

Predavatelj je naštel vrsto zgodovinskih Mohorjev, od Sektove, Modrove, Dolenceve, Prijatlove. V tem sklopu je omenil, da je imelo društvo na začetku velike težave, ki jih je po spremembi pravil in pravno v družbo premostilo. Osnovne misli za spremembo društva v družbo sta prispevala Andrej Einspieler in Anton Janežič. Družba je po tej preobnovi rasla in se razvijala. V krog dopisnikov, sodelavcev je šela vse klasične slovenske pesnike, pisatelje, vso moderno. Razpisala je prvo Slovensko literarno nagrado, ki jo je dobil Josip Jurčič za Jurija Kozjaka. Dejstvo, da je odprla vrata vsem slovenskim besednim ustvarjalcem, neglede na njihovo politično usmerjenost, je marsikoga hudo razkuhalo. A družbeni odbor je vseskozi skušal izravnati in kot je zapisal Franc Saleški Finžgar: „Družba je bila nepolitična in baš zato ni odbijala nikogar. Zagovarjala in branila je povsod vero in pravico, nikdar pa ni napadala, nikdar se ni usužnila katerikoli politični stranki. Zato je imela tudi sotrudnike, ki so bili pristaši različnih političnih struj in strank.“

Univ. docent Andrej Morič

Dr. Avguštin Malle

Družbeni razvoj je šel naprej in po dolgem mikanju z oblastmi je leta 1871 odprla v hiši trgovca Rossbacherja svojo lastno tiskarno. Bila je največje narodno zavedno gospodarsko podjetje. Svoj prvi koledar pa je izdala leta 1860.

Po zgraditvi lastnega posloja je napočila zlata doba Mohorjeve družbe. Leta 1894 je na primer štela 65.952 dosmrtnih in letnih udov. To je število, ki ga v celotni monarhiji ni dosegla nobena podobna družba in za katero so Slovence zavidali vsi ostali. To, da je osveščala Slovence, krepila njih narodno zavest in omiko ter izobraženstvo, je nemškonacionalnim krogom bilo hud skamen spotike. Slovenski poslanci v deželnem in državnem zboru so jo vseskozi branili, ščitili.

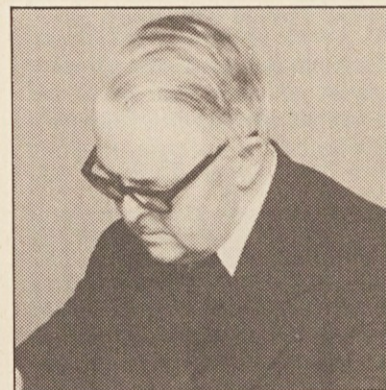
Leta 1914 je Družba sama zapisala, da je največja versko-socialna ustanova slovenskega ljudstva in največje slovensko obrambno društvo. Leta 1919 je moral zapustiti Celovec in na pot v Prevalje. Zadnja knjiga je bil Koledar za leto 1919.

Dr. Valentin Inzko je predaval o Celovcu kot središču slovenske kulture in o velikih možeh družbe. Izvlečke iz njegovega re-

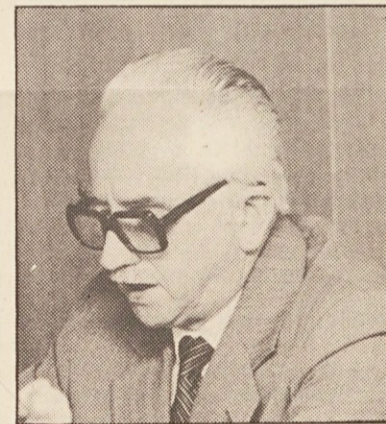
ferata bomo objavili v naslednji številki.

Zakonca Prunč sta predavala o literarnem pomenu Mohorjeve. Jedro predavanja je, da je, kot že zapisano, ustanovitev Družbe sv. Mohorja inteligentna oblika samopomoči, ki so jo narekovali okolščine. Nemški nacionalizem je bil povsod prisoten, Slovenec pa je hotel poceni, a dobro branje. Družbina literarna ponudba je bila čim bolj integrativna, združevalna. Nudila je več ali manj popoln pregled slovenske literature, poleg tega pa je, kar je dobro obdelala gospa Prunč, posredovala bralcem za tedanje razmere izjemno velik pogled v literarno dogajanje drugih narodov. Zajela je vso slovansko slovstvo, približala pa tudi indijsko, ameriško, angleško, francosko, nemško in drugo. To pomeni, da so njeni sodelavci bili zelo načitani in razgledani.

Mohorjeva svojih bralcev ni podcenjevala, kar nazorno prikazuje uredniško stališče: „A naša inteligenca naj ne misli,

Msgr. dr. Janez Hornböck

Dvor. svet. dr. Valentin Inzko

da je ljudstvo tako zabito in neuko, kakor se morebiti slika v gledaliških knjigah“. Veliko je naredila za mladinsko prozo in objavila skoraj vsa znana mladinska dela svetovne literature.

Če je bila Družba do leta 1919 vodilna slovenska založba, je v medvojni dobi zamudila literarni razvoj. Po drugi svetovni vojni je celjska z izdajanjem priročnikov ubrala zelo uspešno pot. Celovška je upoštevala koroško, regionalno izročilo.

V kratkih besedah je ravnatelj Družbe sv. Mohorja, dr. Janez Hornböck prikazal razvoj Družbe od leta 1920 pa do danes. Iz podjetja, ki je bilo leta 1920 več ali manj na ozarrah in ki je po drugi svetovni vojni bilo zasedeno od nemških strank in Angležev, je zraslo moderno, široko razvejano podjetje, ki še danes služi svojim prvotnim ciljem — izobraževanju in krepitvi slovenskega naroda. Svoje založniško delovanje nadaljuje, posvetila pa se je tudi veliki nalogi — da nudi dom in bivališče dijakom iz južne Koroške, ki večinoma obiskujejo Slovensko gimnazijo.

V diskusiji so diskutanti nakazali vrsto možnih novih oprijemov Mohorjeve tako na literarnem kot na založniškem področju. Kot je povedal ravnatelj dr. Hornböck, bo Mohorjeva te pobude upoštevala, ker se zaveda svojega poslanstva in svoje naloge.

Dr. Erik Prunč in njegova žena

be. Okrepijo pa se vedno bolj svobodomiselnost in revolucionarne misli in težnje, ki naj bi po mnenju škofa Antona Martina Slomška čim bolj okuževale slovenski narod.

Po marčni revoluciji se kmetje osvobodijo kmečkih dajatev, morajo pa plačevati za zemljo še dvajset let. Ogromno malih kmetij je v tem času prišlo na boben. Slovenska duhovščina, edina številna inteligenca Slovencev, je spoznala, da je najmočnejši slovenski sloj, kmet, potreben izobrazbe, pomoči in

in da bi njeno delovanje moglo imeti neugodne posledice. Iz te odpovedi sta razvidni že dve glavni postavki: težnja po germanizaciji slovenskega naroda in strah pred narodnim osvoboditvijo Slovencev ter možnim združenjem Slovencev, Hrvatov in Srbov v ilirski narod. Šele leta 1843 je država prepovedala ime Ilirija in ilirski grb. Zanimivo pa je, da je prav na najbolj ogroženem slovenskem ozemlju, na Koroškem, bil ilirizem, pozneje pa panslavizem — vseslovanstvo, zelo močno razvit.

PRIREDITVE

KONCERT

Prireditelj: Moški pevski zbor „Kralj Matjaž“ v Libučah
Kraj: Schwarzlnova dvorana v Pliberku
Čas: sobota, 26. 6., ob 20.30 uri
Nastopajo: Suški oktet domači ansambel in moški pevski zbor „Kralj Matjaž“

MLADINSKO POTOVANJE V SOVJETSKO ZVEZO

Leningrad — Moskva — Kiev

Od 4. 7. do 11. 7. 1982

Starost: do 32 let

Prijave: Prof. A. Malle, tel. 24 73 35

Cena: 5650.—

Mladinska revija

„POKAŽI KAJ ZNAŠ“

Prireditelj: Slovenska prosvetna zveza

Kraj: kulturni dom na Radišah

Čas: nedelja, 20. junija 1982, ob 14.30 uri

Sodelujejo otroci kot pevci, recitatorji, glasbeniki in pripovedniki.

KONCERT

Prireditelj: Slovenska prosvetna zveza

Kraj: srednja dvorana Doma glasbe v Celovcu

Čas: četrtek, 24. junija 1982, ob 19.30 uri

Gostuje moški zbor TRIGLAV iz Sydneya v Avstraliji

SLAVNOSTNA PRIREDITEV OB 70-LETNICI MEŠANEGA ZBORA „DANICA“

Prireditelj: MPZ „Danica“ v Št. Vidu v Podjuni

Kraj: kulturni dom „Danica“ v Št. Primožu

Čas: nedelja, 27. junija 1982, ob 14.30 uri

Sodelujejo: Mešani zbor „Danica“, mlajši mladinski zbor „Danica“, moški zbor „Vinko Poljanec“ iz Škocijana, Moški zbor „Trta“ iz Žitare vasi, mešani zbor KUD „Svoboda“ iz Šoštanja, moški zbor KUD „Skladateljev Ipavec“ iz Šentjurja, pevski zbor DPD „Svoboda“ iz Zreča.

VOŽNJA V TAIZE

Prireditelj: Katoliška mladina v Celovcu

Čas: od 18. do 26. julija 1982

Prijava: najkasneje do 30. junija 1982

Cena: 1500.— šil.

Proga: postaje po Koroški na Lienz — Južna Tirolska — Innsbruck — Predarlška — Liechtenstein — Švica — Maria Einsiedeln (prenočišče) — Macon — Cluny — Taize (kjer ostanemo 6 dni) nazaj se peljemo na Chamonix — skozi Mont Blancpredor — Aosta — Milano — Lignano — Trbiž — Beljak in domov (ne pozabi na veljaven potni list)

Slovenski klub NAUTIC „Korotan“ prireja med 11. in 18. 7. 1982 svoj tradicionalni

JADRALNI TEDEN ob Jadranu.

Ker je število udeležencev omejeno, se prijavite čim hitreje. Kot prijava velja vplačilo 500.— šil. na konto Slovenska športna zveza, Posojilnica Celovec št. 2911. Interesenti se lahko javijo tudi telefonsko pri mag. Urank, tel.: 0 42 22/34 56 45 v dopoldanskih urah.

Cena tečaja bo znašala približno 2000.— šil., prenočitev na jadrnicah.

Lepo število poslušalcev se je v nedeljo, 6. junija, zbralo v šentjakobskem farnem domu, kamor je domači zbor „Rož“ vabil na koncert. Poleg domačega zbora je nastopil tudi moški pevski zbor „Vres“ iz Prevalj, ki je eden najboljših slovenskih moških zborov. Zbor se uspešno vključuje v kulturno življenje koroških Slovencev, tako je „Vres“ bil že večkrat gost „Edinosti“ v Pliberku. S šentjakobčani so se „Vresovci“ spoznali in spoprijateljili lansko leto v Prevaljah, kjer je bila „Zilska ohcet“, večkrat pa sta zbora nastopala skupno na reviji „Od Pliberka do Traberka“.

Številni gostje in domačini so doživeli prijeten kulturni večer, posebno pa so bili šentjakobčani veseli, da je domači zbor po dolgem času zopet nastopil „na domačih tleh“.

Pevci SPD „Rož“ so se predstavili prvič na domačem odru v novih nošah, ki sta jih sofinancirala tudi NSKS in KKZ. Koncert je bil zelo dober, posebno pa je razveselil moški pevski zbor „Vres“, ki pa žal ni mogel nastopiti polnoštevilno. Po končanem sporedu so se pevci obeh zborov vsedli za skupno mizo in prepevali, se pogovarjali, vmes pa močili suha grla.

Želuče

Pred kratkim se je v Podgorjah smrtno ponesrečil Peter Sitter iz Želuč, star komaj 18 let. To ne pomeni samo hude izgube za domače, ampak tudi za vse njegove prijatelje in znance, saj je bil priljubljen fant, ker je vedno skrbel za prijateljstvo in skupnost.

Težko bo, se sprijazniti s kruto resničnostjo, posebno, če pomislimo, da je smrt izrgala družini Sitter to, kar jim je bilo najdražje —

ljubljenega sina in brata Petra. Da so ljudje Petra cenili in ga imeli radi, se je pokazalo tudi pri pogrebu. V nedeljo, 6. junija, smo ob ogromni udeležbi žalnih gostov spremili mladega Petra na njegovi zadnji zemeljski poti na novo bil-

čovsko pokopališče. Pogrebne obrede sta vodila domači župnik, dekan Kassl in duhovnik iz Labotske doline. Moški pevski zbor iz Bilčovsa pa je Petru zapel v slovo pretresljive žalostinke. Ob odprtem grobu so se poslovlili tudi predsednik ÖDK, kjer se je Peter učil za električarja, učitelj poklicne šole in sošolec Petra.

Petra — našega sošolca in prijatelja — bomo obdržali kot priljubljenega fanta v trajnem spominu.

Žalujoci družini Sitter velja naše iskreno sožalje.

Iščem gradbeno parcelo (eventualno tudi hišo) na območju občin Žihpolje, Kotmara vas ali Celovec. Ponudbe prosim na uredništvo NT.

Libuče

Ni še dolgo od tega, ko je v Libučah smrt kosila pri Kotniku pd. Svaniču: umrla je Marija Kotnik. V ponedeljek pa je doletela usoda zopet isto družino. 19-letni Richard Kotnik, vnuk pred kratkim umrle Marije Kotnik, se je na štajerskem smrtno ponesrečil s svojim avtomobilom.

Očetu Gregeju, ki je član MPZ „Kralj Matjaž“ in celi družini izrekamo naše iskreno sožalje.

Zaradi velikega uspeha bo Slovensko prosvetno društvo „Drabosnjak“ ponovilo

Drabosnjakov PASIJON

Kdaj? V nedeljo, 20. junija, ob 19. uri
 Kje? Na prostem in na farovškem skednju pri podružnici Zgornja vas na Kostanjah
 Predstava bo ob vsakem vremenu in traja približno poldrugo uro.

Ob priliki ponovitve Drabosnjakovega PASIJONA 20. junija 1982 na Kostanjah bo vozilo avtopodjetje Sienčnik iz Podjune v sledečem voznem redu:

Blato — postaja 16.30
 Pliberk — zadruga 16.35

Šmihel — Šercer 16.45
 Globasnica — pošta 16.50
 Št. Lipš — pri Rečniku 16.55
 Dobrla vas — Sienčnik 17.05
 Št. Primož 17.20
 Škocijan 17.25
 Tinje 17.30
 Celovec — Mohorjeva 17.50

Praznik mladosti ...

(Nadaljevanje z 2. strani)

Bil je to praznik mladine v Ukavah. Nastopili so harmonikaši, vrstile so se recitacije v slovenščini in italijanščini, mladina je igrala Sneguljčico (zares pravilni bili palčki), solisti so pokazali, kaj so se naučili v Glasbeni šoli. Kot gostje so nastopili trio klarinetistov Glasbene matice iz Trsta, Mešani mladinski zbor iz Maribora in hodiški tamburaši (vodi jih Dorica Sabotnik).

Med številnimi gosti je pozdravil učitelj slovenščine Salvatore Venosi poleg občinskega zastopstva še žabniškega župnika in varuha višarskega svetišča Maria Černeta, ki je tudi prinesel pozdrave videmskega škofa, Barbaro Goričarjevo kot zastopnico SZDL Slovenije, prof. Vladimirja Klemenčiča kot zastopnika ljubljanske univerze, predstavnike družbenih in kulturnih ustanov iz SR Slovenije, osrednjega tajnika NSKS Jožeta Wakouniga in podpredsednika Filipa Warascha, predsednika ZSO Feliksa Wieserja, zastopstvo SPZ in narodnih organizacij Slovencev v Italiji ter zastopnike radia Trst, RTV Koper in tiska.

V svojih pozdravnih besedah je osrednji tajnik NSKS Jože Wakounig, ki je spregovoril tudi v imenu KKZ, najiskrenejše čestital družstvu „Lepi vrh“ za izredne uspehe in tudi za naprej zaželel vse najboljše.

Za zaključek je nastopila folklorna skupina „Lepi vrh“, ki je v kratkem času od svoje ustanovitve leta 1981 imela že 14 nastopov doma in v ostalem zamejstvu, v Sloveniji in v Belgiji.

Bil je zares čudovit dan zadnje nedelje za Ukljane in kanalske Slovence, s tem tudi za vso slovensko skupnost. Sicer je deževalo kakor za stavo, a brez dežja ni življenja. Bil je praznik mladosti, bil je praznik življenja.

Žvabek

Katoliško prosvetno društvo „Drava“ iz Žvabeka je pred kratkim vabilo na ples pod geslom „... ko lipe cvetijo“.

Prvič je bil ta ples v gostilni Hafner v Gornji vasi. Za veselo razpoloženje je poskrbel domači ansambel „Koroški odmev“.

Domačini in prijatelji društva, med njimi predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev, dr. Matjev Grilc, predsednik Slovenske prosvetne zveze, Valentin Polanšek, podpredsednica Krščanske kulturne zveze Micka Demšar in tajnik KKZ, Nužej Tolmajer, so se v prijetni družbi zabavali pozno v noč.

Domače društvo se po tej poti zahvaljuje vsem obiskovalcem za obisk in podporo, gostilničarju Erwinu Rupitz in soprogi pa za veliku gostoljubnost.

Nogometna tekma dvojezičnih učiteljev proti star-teamu (Miro Cerar, Ivo Daneu i. dr.) v torek, 22. junija 1982, ob 19. uri, na nogometnem igrišču v ŠMIHELU pri Pliberku.

Strokovna šola za ženske poklice zavoda šolskih sester v Št. Petru pri Št. Jakobu v Rožu

vabi v soboto, 19. in nedeljo, 20. junija 1982, ob 14.30 uri na

zaključno prireditev

s proslavo 800-letnice rojstva sv. Frančiška

Od sobote popoldan in v nedeljo do 18. ure si lahko ogledate razstavo šolskih izdelkov učenk.

ČESTITAMO

Bernardki Cvef iz Nonče vasi pri Pliberku k izpitu za učiteljico. Čestitamo!

Zofki in Slavku Mlinar iz Blata pri Pliberku se je rodil sinček. Čestitamo!

Prav tako čestitamo k izpitu za učitelja Kristijanu Zeichnu s Kostanj!

Nužeju in Nadiki Lampichler z Radiš se je rodil sinček. Čestitamo!

Pavla Dovjak z Zgornjega Kota je praznovala 75. rojstni dan. Čestitamo!

Družini Mariji in Hubertu Zidej se je rodila hčerka Magda. Čestitamo!

Te dni je praznoval svojo 55-letnico Pepi Hribernik z Blata pri Galiciji. Zvestemu bralcu Našega tednika iskreno čestitamo!

Družini Rozviti in Janku Kumer iz Šmihela se je rodil sinček. Čestitamo!

Lenčka Rakeb iz Dvora in Feliks Schmutzer iz Štebna, sta si v soboto, 12. 6. 1982, obljubila večno zvestobo! Iskreno čestitamo!

Občni zbor Slovenskega atletskega kluba po v petek 18. 6. 1982 ob 19.30 uri pri Šoštarju v Globasnici. Dnevni red: 1. pozdravi, 2. poročila odbornikov, 3. razrešnica, 4. volitve, razno.

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli vabi na

KONCERT „S PESMIJO V POLETJE“ v soboto, 19. junija 1982, ob 20. uri v farni dvorani v Železni Kapli. Nastopali bodo: pevsko-instrumentalna skupina iz Žvabeka (Rozina Katz), moški oktet s Suhe (Bertelj Logar), deklški zbor iz Nonče vasi (Nežika Kert), mešani pevski zbor „Podjuna“ iz Pliberka (Tone Ivartnik). Med petjem bosta prebiralta svoje verze Ivanka Polanz in Herman Germ.

VABILO

Vabimo Vas na redni občni zbor KDZ, ki bo v petek, 25. 6. 1982, s pričetkom ob 19.30 v klubu KDZ, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec

Dnevni red: Pozdrav predsednika, izvolitev predsednika občnega zbora, poročilo predsednika, poročilo tajnika, poročilo blagajnika, poročilo predsednikov političnega, kulturnega in športnega odseka, razprava o poročilih, poročilo nadzornega odbora in razrešnica staremu odboru, izvolitev novega odbora, razno...

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“.

Uredništvo: Jože Wakounig (glavni urednik), urednika: Janko Kulmesch in Franc Wakounig; Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek, naroča se na naslov: „Naš tednik“, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec. Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave: 0 42 22/72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22 30 23.

Bilčovs v nekdanji obliki

Ob 70-letnici Slovenskega prosvetnega društva „Bilka“ v Bilčovs so marljivi prosvetaši pod vodstvom Hanzija Reichmanna pripravili razstavo starih slik pod naslovom „Bilčovs v nekdanji obliki“. Zbrali so nad 80 starih fotografij, ki so jih društveniki povečali in jih predstavili domačinom in gostom.

Razstava je bila dobro obiskana in je predvsem predstavila ljudi pri delu doma in na polju, nekdanjo podobo pokrajine, kulturno dejavnost v občini ter gasilsko društvo.

Med drugim smo videli na razstavi sliko o bilčovski tamburaški skupini, ki je nastopala v občini in okolici v letih 1935–1938.

PISMA BRALCEV

Nekaj pripomb k seznamu krajevnih imen „Dvojezična Koroška“

Izšlo je že nekaj krajevnih seznamov, ki pa vsi bolehajo na tem, da jih izdajatelj v zadnji konsekvenci izdajo sami brez širšega sodelovanja in poizvedovanja. Ni moj namen, oceniti hibe pripadajočega imenika. Najprej moram pa vprašati, kdo je pravzaprav iznašel in sankcioniral najnovejšo pisavo, da se „Zilja“ odtisne „Ziljska Bistrica“ (stran 10) pišeta brez „j“, kar sta začela posnemati tudi oba koroška slovenska časnika. Potemtakem bomo pač izhajali brez „slovenskega pravopisa“ in tudi krajevno ime „Ljubljana“ pisali brez „j“. Če pa veljajo pravila, bi jih morali upoštevati.

Da je prof. Klemenčič pisal v svojem imeniku dvakrat moj rojstni kraj „Št. Lovrenc“ brez „v“, ni tiskovna napaka temveč napaka; da pa to napako tudi pričujoči seznam prinese (stran 64), je dokaz brezbrzičnosti. „Strugarji“ so prebivalci kraja „Strugarje“ — ne pa kraj (str. 61); „Vodenica“ (str. 62) je pravilno „Vodovnica“, „Besnica“ (str. 149) je pravilno „Beznica“; da so „Spodnje Glinje“ postale „Kajže“ (str. 28) je poseben dosežek, ravno isto velja za „Spodnje Žamanje“ (str. 59), ki se pravilno imenujejo seveda „Samežna vas“. To napako je imel že Klemenčič in bi jo kazalo le enkrat popraviti. Isto velja za nekonzistentnost v pisavi „Zahomec“ — „Področca“. Našel bi še lahko vrsto drugih primerov.

Je res škoda, da človek najde toliko nedostatkov, ob novi nakladi se bo treba dejansko potruditi s povpraševanjem zunaj pri ljudeh, pri tem pa seveda tudi upoštevati „Slovenski pravopis“.

vlad. svet. R. Vouk

Kmetijsko-gospodinjstva strokovna šola v Št. Rupertu pri Velikovcu

pristrčno vabi na

zaključno prireditev in ogled šolskih izdelkov 1982

Ogled razstave:

v soboto, dne 26. 6., od 14. ure naprej
v nedeljo, dne 27. 6., do 18. ure

Kulturna prireditev:

v soboto, dne 26. 6., ob 15. uri
v nedeljo, dne 27. 6., ob 13.30 uri in ob 16. uri

Spored prireditve:

1. Pesmi — pozdrav gostom
2. Telovadba včeraj in danes
3. Sončna pesem ob 800-letnici rojstva sv. Frančiška Asiškega
4. Vrnitev — igra v štirih dejanjih — ciganski ples
5. Kazačok

Vašega obiska se veselijo učitelji in učenke!

Še bi se radi srečali

Krščanska kulturna zveza in Katoliška otroška mladina sta konec prejšnjega tedna priredili dvodnevni seminar za otroške vrtnarice in voditeljke otroških skupin, da bi prav ti dobili kratek pregled novih in starih otroških pesmi. In res, prišle niso samo otroške vrtnarice in pomočnice v otroških vrtcih, temveč tudi vzgojiteljice, učiteljice in dva učenca Slovenske gimnazije.

Seminar je vodil prof. Janez Bitenc, ki je trenutno eden najpomembnejših skladateljev otroških pesmi. Že ko je študiral glasbo, mu je njegov učitelj prerokoval, da bo pisal simfonije za „mamenke“ (to so otroci, ki se držijo maminega krila). Toda te simfonije niso daljše kot šest do osem taktov: kratka, lepa, zelo preprosta melodija, zraven ravno tako enostavno besedilo, in že je pesmica narejena. Okoli dvajset teh najnovjših pesmic je predstavil v Tinjah, in kmalu se je slišala po tinskih hodnikih ista melodija, h kateri so si tečajnice in tečajnik (samo en fant) izmislili drugo, prav tako enostavno besedilo. Prof. Bitenc je tudi predstavil druge stare in nove skladatelje, tako na primer Emila Adamiča in Miro Voglar. Tudi Ritenčeve glasbene pravljice so bile novost za Koroško.

Na pedagoški akademiji, na šoli za otroške vrtnarice in tudi na šoli za vzgojitelje in vzgojiteljice je ves glasbeni in instrumentalni pouk nemški, delajo pa absolventi veliko s slovenskimi otroki. In od kje naj bi dobili pomoči, če ne ravno na takih seminarjih? Udeleženci seminarja so izrazili željo, da bi se še srečali pri takem tečaju, morda še z ORF-ovimi instrumenti in z različnimi plesi, otroške vrtnarice bi pa še posebno rade imele kakšen tečaj na jezikovnem področju.

Kot veste, je SPD „Drabosnjak“ lani začelo z akcijo „Za Drabosnjakov dom“. Hočemo popraviti farovski hlev v Zgornji vasi pri Kostanjah. Obracamo se na Vas in Vas prosimo za nadaljnjo finančno pomoč. Svoj prispevek in dar prenakazete na konto 3070 „Drabosnjakov dom“ pri Posojilnici Podravlje.

Tisti dve deklici z Mercedesom, ki sta bili na binokošni ponedeljek pri sv. Hemi, naj se pisмено javita pri uredništvu — pod šifro „Podjuna“. (+)

Sem mlada deklica in iščem fanta, ki ljubi tudi delo na kmetiji. Rada ga bi spoznala ter poročila. Tisti, ki se zame zanima, naj piše uredništvu NT pod šifro „Zanimam se tudi za krave“. Velja samo pismo s priloženo sliko! (+)

Obiščite galerijo Wernerja Berga

Vodstvo Werner Bergove galerije sporoča, da je galerija v Pliberku od četrta, 20. 5. 1982, do 31. 10. 1982 spet vsak dan od 10.00 do 12.00 in od 16.00 do 18.00 ure odprta.

Obisk galerije je po dogovoru možen tudi izven navedenega časa.

Tudi letos je razstavljenih večje število slik, katerih še nikjer niso pokazali. V posebnem prostoru je nameščena cela vrsta fotografij iz umetnikovega življenja.

GOST v NAŠEM TEDNIKU

Mag. Stanko Olip:

Po dolgem premišljevanju...

Dva slovenska novomašnika bosta letos pela novo mašo. To sta diakona Stanko Olip iz Sel in Jozef Marketz iz Kršne vasi. Oba sta do sedaj nekaj časa preživela in delovala na farah, kjer sta spoznala поблиže dušnopastirstvo v slovenskih in dvojezičnih farah. Jozef Marketz je poprej bil eno leto celo v Latinski Ameriki in spoznal socialne, gospodarske, politične in pastoralne pogoje tega kontinenta. Stanko Olip, naš današnji gost, je poleg pastore deloval vneto pri domačih športnih in kulturnih društvih.

Naš tednik: Kako je bila pogojena tvoja odločitev za duhovniški stan?

Stanko Olip: Po maturi na Slovenski gimnaziji leta 1971 sem precej razmišljal o bodoči poti. Misel, da bi se odločil za teologijo, je bila že tu, a še ni dozorela. Najbrž sem se bal tudi odgovornosti, ki je s to odločitvijo povezana. Po maturi, sem odslužil vojaški rok in tri leta delal na banki. Iskal pa sem novo delo, kajti delovanje z ljudmi odgovarja mojemu značaju bolj kot delo z denarjem. Leto dni sem delal tudi pri Katoliškem delovnem odboru, kjer sem spoznal, da je za sicer zanimivo delo potrebna izobrazba, ki je nisem imel. Tu je dozorela misel o teološkem študiju in jeseni 1975 sem ga začel.

Naš tednik: Si se že od vsega začetka odločil za duhovniški stan ali pa si morda namerkoval tudi na veroučitelja?

Stanko Olip: Po dolgem premišljevanju sem vstopil v bogoslovje. A tudi bogoslovna leta so bila leta iskanja, odločitve. Navsezadnje pa je pot le kazala v to smer.

Naš tednik: Nekaj časa si študiral tudi v Ljubljani, takorekoč eksterno. Kako si doživel ta čas.

Stanko Olip: To je bilo najlepše leto mojega študija. Spoznal sem okoliščine, v katerih živijo študentje, posebno bogoslovci, ker so družbene okoliščine le drugačne kot pri nas. To, da nisem stanoval v bogoslovju, mi je zelo koristilo in sem z novimi spoznanji in zagonom nadaljeval študij v Salzburgu.

Naš tednik: Misliš, da bi bilo za bogoslovce dobro, če bi stanovali zasebno in čim manj v bogoslovju?

Stanko Olip: Prepričan sem, da je oboje potrebno. Zaradi skupne naloge, ki jih čaka, je bogoslovcem potrebna bogoslovna, semeniščna skupnost. Važno in potrebno pa je tudi življenje izven te skupnosti in menim, da se oboje dopolnjuje.

Naš tednik: Bil si diakon v Št. Jakobu, živel si v Ljubljani, Salzburgu in nekaj časa celo v

samostanu na Štajerskem. Kako bi ti v primerjavi z naštetimi kraji in deželami ocenil delo in vpliv duhovnika na južnem Koroškem, posebno med slovensko narodno skupnostjo?

Stanko Olip: Dejstvo je, da dela duhovnik na južnem Koroškem pod drugimi pogoji kot drugje, kjer ni dvojezičnosti in je zelo važno stališče do narodnega vprašanja. Spoznal sem sam, da je duhovnik v dvojezični župniji oseba, v katero se marsikateri zaganja zaradi slovenščine in narodnega vprašanja. Prepričan sem, da ni prav, če se pri liturgičnem jeziku vedno bolj popušča v prid nemščine. To ni prava pot.

Naš tednik: Torej je treba socialno vrednost jezika, slovenščine, tudi na cerkvenem področju ohraniti, obdržati in krepiti?

Stanko Olip: Na vsak način.

Naš tednik: Si mnenja, da so sinodalni predlogi ustrezni?

Stanko Olip: Menim, da ustrezajo. Je pa vprašanje, kdaj bodo prodrli do ljudstva. V naših župnijah je zelo veliko ljudi, ki slovenščine enostavno ne prenesejo. V tem je težava. Kot duhovnik ta problem lahko najlaže osvetliš iz krščanskega vidika in pozitivno rešuješ to vprašanje.

Naš tednik: Pri tvojem odgovornem delovanju ti želim, da bi mogel kot duhovnik, ki je iz ljudstva vzet za ljudstvo čim bolj delovati in se ti zahvaljujem za razgovor.

Pripravil: Franc Wakounig

DAROVI ZA TISKOVNI SKLAD

Franc Wutti, Ločilo 15.—; Johan Mikl, Ločilo 20.—; Franc Mikl, Št. Lenart 30.—; Rudi Pichler, Grpiče 30.—; Elizabeta Schnabl, Drašče 100.—; Peter Mešnik, Gorje 20.—; Franciska Pipp, Bistrica na Zili 50.—; Kati Pipp, Bistrica na Zili 20.—; Alojz Zwitter, Bistrica na Zili 20.—; Johan Wiegeler, Zahomc 50.—; Ignac Wiegeler, Zahomc 20.—; Niko Kriegl, Zahomc 150.—; Hans Millonig, Drašče 20.—; Milica Hrobath, Št. Lenart 40.—; Ljudmila Ožgan, Stari grad 15.—; Franc Ojcl, Zg. Breg 20.—; Johan Mertel, Zmotiče 40.—; Ada Gallob, Vodiča vas 20.—; Johann Müller, Vodiča vas 40.—; Heinrich Mikl, Vodiča vas 70.—; Maks Trunk, Žužalče 20.—; Ursula Mikl, Zagorice 20.—; Anton Klampferer, Zagorice 20.—; Johan Warum, Zagorice 20.—; Tomaž

Mikl, Malošče 20.—; Johan Uršič, Bekštanj 20.—; Karl Mikl, Bekštanj 20.—; Ursula Wrulich, Lipice 40.—; N. N. Tuče 20.—; Janez Hribnik, Tuče 20.—; Peter Wutte, Čepiče 60.—; Janez Smrečnik, Čepiče 20.—; Ludwig Pörsch, Šteben 120.—; Franc Schatz, Šteben 20.—; Johan Dumpelnik, Šteben 20.—; Helena Reinwald, Šteben 20.—; Rihard Dumpelnik, Šteben 20.—; Ana Potočnik, Šteben 20.—; Johan Writz, Šteben 20.—; Marija Writz, Šteben 50.—; Josef Puschnik, Šteben 20.—; Karl Markic, Mala vas 30.—; Štefan Kordež, Mala vas 20.—; Gottfried Zankl, Mala vas 50.—; Matevž Smrečnik, Mala vas 10.—; Katarina Sekol, Globasnica 20.—; Marija Hudl, Globasnica 20.—; prof. Marica Hutter, Globasnica 40.—; Peter Rarej, Podroje

Vižarji so zagodli . . .

V nedeljo smo spet slišali naše vižarje, ljudske pevce ter plesalce. V Selah, ne pod Mažejevo lipo, temveč v farni dvorani: vreme ga je namreč „kidalo“. Toda, čeprav je deževalo in čeprav je bila cesta z boroveljske strani zaprta — vižarji so zagodli, zapeli in zaplesali, da je bilo veselje. Poslušalci, katerih selska farna dvorana ni mogla vseh sprejeti, so se jim zahvalili z bučnim, s prisrčnim aplavzom. Med drugimi cela vrsta odličnih gostov, kot npr. dr. Matevž Grilc, župan Anton Hribernik, ravnatelj dr. Reginald Vospernik, ravnatelj Franc Kukovica, konzul Naberžnik, dekan Poldej Kassl ter Milka Hartmanova.

Marjan Olip je — v lepem selskem narečju — v imenu prirediteljev, Krščanske kulturne zveze in KPD „Planina“ pozdravil vse udeležence 2. srečanja koroških vižarjev (imena vižarjev objavljamo s sliko). „Če ne bi nastopili vižarji, bi mislil, da je Vas prignal dež v Sele,“ tako predsednik „Planine“, ki tudi ni pozabil pozdraviti „imenitne gospode v prvi vrsti sedežev“. Za povezavo je skrbel v rožanskem narečju podpredsednik KKZ, dr. Janko Zerzer. Kot je že nekaj dni pred prireditvijo poudaril v slovenski oddaji celovškega radia, so vižarji „pravi ljudski glasbeniki“. Dr. Zerzer: „Vižarji so ljudski muzikanti, ki jih danes povsod po vaseh še srečamo, ki pa so svojčas dajali takorekoč pečat vaškemu življenju. Takih ljudskih vižarjev, pevcev in predvsem muzikantov je vedno manj, zato jih je treba javnosti predstaviti. Morda se posreči, zbuditi pri mladih ljudeh spet zanimanje za ljudsko muziciranje. Pri tem mislim na glasbeno šolo, od katere je morda le pričakovati takšno poživitev muzikantske dejavnosti.“

Treba je reči, da se je udeležilo srečanja vižarjev tudi precej mladine. Sicer so nastopili skoraj samo

starejši vižarji, vendar se je videlo, da so bili mladi poslušalci zelo navdušeni. Tako so dokazali, da še niso docela izgubili čuta za to, kar je res domačega, da znajo ceniti stare ljudske pesmi in melodije. Za nje taka prireditev ni neka konservativnost, ki jo je treba uničiti in ki nima svojega mesta v naši moderni družbi.

Delno so na letošnjem srečanju vižarjev nastopili isti muzikanti in pevci kot lansko leto. Slišali pa smo tudi precej takih, ki lansko leto niso nastopili. Nužej, tajnik KKZ, jih je iskal na „terenu“ in tudi našel. In jih še išče. Zaveda se, da lahko predvsem na ta način odkriješ marsikatero staro pesem, ki doslej še ni bila znana in ki ne bi smela priti v pozabo.

Lahko rečemo, da so bili „letošnji“ vižarji zelo veseli, ker so se mogli predstaviti večji publikii. Prav gotovo pa bi se tudi veselili, če bi domača prosvetna društva naše ljudske muzikante in pevce bolj pritegnila k sodelovanju. Vižarji bi rade volje zaigrali in zapeli lepe, pristne domače pesmi. In marsikateri domačin bi spet doživel družabnost, ki jo trenutno pogreša . . .

Janko Kulmesch

Na koncu je zapel mladinski zbor „Vesna“ iz Zagorij ob Dravi (pevovodja Rihard Beurman)

Ivan Krivc iz Goselne vasi

Zdravko Haderlap, pd. Vinkl iz Lepene

Slike zgoraj od leve na desno: Selski ansambel (Hanzi Roblek, Albin Travnik, Franci Stern, Heli Juch in Marjan Olip) — Lidija in Werner Oraže iz Borovelj — Sadovnik prosi ženo na kolenih — Ljudski pevci (M. Lubas, H. Enzi in H. Zidej) iz Vogrč.

Družina Petjak-Konrad iz Štebna

Hubert Krop s Suhe

Tine Bolha, pd. Brnik (Komelj)

Franc Sadovnik iz Podroj pri Globasnici

Franc Mejovšek z Bistrice pri Št. Jakobu

Schleicher Lojze z Ravn pri Rožeku

Kaj pravite k prireditvi?

Dr. Zdravko Inzko, avstrijski ataše za tisk in kulturo v Beogradu:

Srečanje vižarjev mi je bilo izredno všeč, ker je ta prireditev izvirna. Čutiti je veliko topline in pristnega slovenstva. Sicer pa bi rad poudaril, da prihajam zelo rad v Sele.

Jože Štefan, Komelj:

Prireditev mi je zelo ugajala, ker je to domača prireditev. Mislim, da bi bilo potrebnih več takih prireditev. Predvsem pa si želim, da bi tudi mladi ljudje več godli in peli, to se pravi: da bi se posvetili v večji meri ljudski pesmi in viži.

Slavko Nemeč, snemalec za RTV Ljubljano, po rodu Mariborčan:

Tudi meni je bila prireditev zelo všeč. Bil sem že lansko leto na srečanju koroških vižarjev. Škoda, da prireditelji letos niso imeli sreče z vremenom. Zamisel za tako prireditev je krasna: na ta način se ljudje shajajo ter spoznavajo še bolje. Razvija se pristno družabno življenje. V Sloveniji ni podobnih prireditev. Škoda, bile bi gotovo potrebne.

Mojca Hribernik, Vinograd pri Žitari vasi:

Lepa prireditev. Na taki prireditvi se srečajo starejši ljudje — vižarji z mladino, kar je zelo prav. Veselilo me je, da se je udeležilo srečanja koroških vižarjev tudi precej mladih ljudi. Sploh naj bi se mladina trudila, da bi spet igrala in pela več ljudskih pesmi. Trenutno tega ni, precej krivde pa je treba iskati pri televiziji.

Rudolf Greger, Dredwitz (Bavarska), trenutno v Selah na dopustu:

Že tretjič sem v Selah na dopustu. V Selah sem spoznal tudi slovensko pesem in slovensko vižo. Sedaj zbiram gramofonske plošče in kasete slovenskih zborov in ansamblov. Vesel sem, da sem imel možnost, spoznati slovensko glasbeno kulturo. Tako sem tudi vesel, da sem se mogel udeležiti srečanja koroških vižarjev.

„Zastonj sem se citrat učiv!“

Visoka je Šajda
na njej lepa dečva
fantič vesievo poj
saj pojdeš drev k njej.

Zastonj sem v Šajdo v ves hodov
zastonj se citrat učiv
zastonj sem črivelje trgov
zastonj sem srce moriv.

Ljubca v kamrci pr svoji mamici
se pa drobno smeji
ko zacitram jes nji.

Valentin Magek, pd. Voranc
(1927/28)

Pri Filipu Lokanu, ki je bil v
letih od 1917—1919 v Selah šri-
bar in organist, je obiskoval

Valentin Magek, pd. Voranc, je zapel in zaigral svojo pesem o nesrečni ljubezni

Folti Magek takozvano glasbe-
no šolo, v kateri se je prvič se-
znalil z notami. „Lokan je bil
zelo strog in nazadnje sem
ostal še edini jaz, drugi so vsi
scagali,“ se spominja danes 81-
letni Folti. Pravi, da bi se najbrž
ne bil mogel naučiti igranja na
citre, če ne bi imel te šole.

Takrat, ko je nastala ta pe-
sem, je Folti res hodil v ves v
Šajdo. Tisto lepo dekle, ki jo
opisuje v pesmi, je bila doma v
Šajdi in Folti je zvedel, kako ze-
lo ji je všeč igranje citer. In kaj
človek ne naredi za ljubljeno
dekle? Folti je šel v Celovec, si
kupil citre in se lotil igranja.
Kolikor se spominja, je bila
prva pesem, ki jo je znal zaigra-
ti, „Na planincih sončece sije“
— in to že po štirinajstih dneh.
Kot pravi pesem, pa je bilo vse
zastonj. Vzela je drugega. Ob
njeni poroki ji je Folti zapel tole
pesem:

Ti pojdi v življenje veselo
sto tavžent sreč ti želim,
za moje srce pa tolažbo
le na onikraj groba dobim.

Ti drugega bodeš ljubila,
veselje z njim uživala ti
name pa boš pozabila
zato me srce boli.

Bog obvaruj te zdaj in pa vedno
Bog obvaruj vse žive te dni,
meni daj urco poslednjo
še prej, da se zakon zglati.

Od leve na desno: Mira Oraže, Pavla Wasner, Hanzl Roblek
in Franci Čertov iz Sel

Franc Klemenjak in njegovi mladi poslušalci v odmoru

... zapeli in zaplesali

Od leve na desno: Otmar Artač, Šimej in Berti Durnik ter Mihej Ošina

Franciska Urbas in
Marija Zidej iz Vogrč

Franc Klemenjak z Leda pri Rudi

Janez Tischler z Goselne vasi

Ančka in Rozika Perne iz Št. Lipša

Imenitnim gostom je prireditelj zelo ugajala

Flori Božič, pd. Pipan, iz Sel

Nani in Leni Tischler iz Tinj

Franc Melhar in njegova sestra Nežika

Dr. Grilc in dr. Vospernik uživata vižarje

Franci Ogris, Hanzl Roblek in Barbi Ogris

Ljudski pevci iz Dul in Potoč pri Šmohorju

Ferdinand Woschitz, pd. Pestec

Koordinacijski odbor za letovanje otrok na morju

Viktringer Ring 26
(Vinko Kušej)
telefon (0 42 22) 51 25 28

Gasometergasse 10/1
(Milka Kokot)
telefon (0 42 22) 32 5 50

Spoštovani starši!

Vljudno Vam sporočamo, da bo LETOVANJE OTROK NA MORJU V SAVUDRIJI letos v eni izmeni in sicer:

od 20. avgusta do 3. septembra

Koordinacijski odbor nudi:

prostore za bivanje, 5 obrokov hrane dnevno, za vsakih deset otrok enega vzgojitelja, zdravstveno oskrbo in v primeru potrebe prevoz bolnega otroka v bolnico ter prevoz v Savudrijo in nazaj.

Cena za 14-dnevno bivanje znaša 1.400.— šil., prevozni stroški 400.— šil.

Prijavnice dobite pri zgoraj omenjenih naslovih. Zadnji rok prijave je 20. julij 1982.

Ker je število prostih mest omejeno, prosimo za čimprejšnje prijave.

V zvezi z letovanjem otrok na morju išče koordinacijski odbor VZGOJITELJICE. Interesenti naj se javijo pismeno na enega zgoraj omenjenih naslovov do 20. julija 1982.

Pogoji za sprejem: dopolnjeno 18. leto, izkušnje v vodenju skupin (prednost imajo učitelj(ce), študentje(ke) pedagoške smeri).

RADIO CELOVEC**SLOVENSKE ODDAJE****Petek, 18. junija:**

14.10—15.00 Koroški obzornik. — Igrajo nam za razvedrilo.

Sobota, 19. junija:

09.00—09.55 Od pesmi do pesmi. — od srca do srca.

Nedelja, 20. junija:

07.05—07.35 Duhovna misel. — Naj pesmica naša darilo vam bo.

Ponedeljek, 21. junija:

14.10—15.00 Koroški obzornik. — Iz ljudstva za ljudstvo.

16.00—16.15 L. Mohar: O nezadovoljnem kužku (slov. šolska oddaja za šolarje od 1.—4. šolske stopnje)

Torek, 22. junija:

09.30—10.00 Land an der Drau. — Dežela ob Dravi.

14.10—15.00 Koroški obzornik. — Zapojmo pesmico! Otroci, poslušajte!

Sreda, 23. junija:

14.10—15.00 Koroški obzornik. — Za odhiti in premišljanje.

Četrtek, 24. junija:

14.10—15.00 Koroški obzornik. — Pozabimo skrbi (narodnozabavna glasba)

Vigredno prvenstvo brez zmage

Minulo soboto se je za Slovenski atletske klub končalo nogometno prvenstvo. V gosteh je bila enajsterica iz Kotmare vasi, ki se že dalj časa bori proti izpadu iz podlize. Medtem, ko je tekma za SAK bila

deli, kaj jih čaka, ako izgubijo sobotno tekmo proti SAK-u. Gostujoči klub je prav gotovo slabši od SAK-a, zato so Kotmirčani hoteli zmagati na drug način: vsi so se borili kolikor je bilo v njihovih močeh in tre-

Zadnja tekma se je končala kot vse tekme na Košatovem igrišču v vigredni sezoni z neodločnim rezultatom.

manj važna, pa bi lahko za Kotmirčane pomenila že slovo iz podlize.

Slovenski atletske klub je hotel prav v zadnji letošnji tekmi dokazati, da še zna zmagati, da se moštvo zna boriti, če le hoče. Gotovo pa je na tej tekmi manjkala motivacija in pravo vzdušje. Dalj časa se je zdelo, da so SAK-ovci nogometa zaenkrat siti čez glavo. Zato so bili razočarani vsi, ki so hoteli končno videti prvo zmago slovenskih nogometašev. Napadalci so klavrnno izpuščali najodličnejše možnosti za zadetek, obrambni igralci pa so storili samo to, kar je bilo nujno potrebno. Zdelo se je, da SAK noče, ne more in ne zna zmagati. Sicer je bilo slovensko moštvo tehnično boljše od nasprotnika, toda kot se ve, nogomet ni lepota disciplina in, da šteje le uspeh. Kotmirčani so ve-

ba je priznati, da moštvo tokrat ni bilo veliko slabše od SAK-a. Tekma je bila trda, ni pa bilo nobenih ne-

športnih prekrškov; gotovo pa je bila to tudi zasluga odličnega sodnika Tschernerja. Manj odličen je bil eden od obeh stranskih sodnikov, ki „glavnemu“ nikakor ni bil v pomoč.

Slovenski atletske klub je minulo soboto nastopil brez obeh standardnih igralcev Ahlina in Luschniga. Medtem ko je za Ahlina očitno SAK postal nezanimiv in je raje ostal doma, je Luschnig moral počivati iz disciplinskih razlogov. Napadalci SAK-a so sicer imeli nešteto različnih možnosti za zadetek, toda pred nasprotnikovimi vrati so odpovedali živci, ali pa je bila kriva razigranost. Tako tudi ni bilo čudno, da so Kotmirčani razigranost in nevoljo slovenskih nogometašev izrabili in že v prvem polčasu povedli na 1:0. Ta rezultat je ostal do konca prvega polčasa.

Potem, ko sta moštvi zamenjali strani, se je zdel SAK še bolj „izčrpan“, kljub temu pa so napadalci izenačili. Kotmirčani so še enkrat napeli vse moči in so močno ogrožali SAK-ova vrata. Iz prostega strela so ponovno poskrbeli za vodstvo. Kako enostavno je proti takemu nasprotniku lahko zadeti gol, je pokazala akcija, po kateri je ponovno Velik izenačil. Zdelo pa se je, da SAK-u odgovarja neodločen rezultat, nasprotniku pa je minila korajža, in tako sta se enajsterici ločili z rezultatom 2:2.

Postava: Malle, Perč, Babšek (L. Kreutz), Drnovšek, Woschitz, Zablatnik, Fera, Polanšek, M. Kreutz, Velik, Gregorič.

Odlično je branil svoja vrata sovjetski vratar Dazajev, Zico je tokrat bil prepozen. Kljub temu je Brazilija s pomočjo pristranskega sodnika premagala Sovjetsko zvezo z 2:1.

Svetovno nogometno prvenstvo v Španiji sta otvorili državni reprezentanci Argentine in Belgije. Obe moštvi — svetovnega prvaka Argentino in „srebrnega“ evropskega prvaka Belgijo, strokovnjaki štejejo med možne kandidate zmagovalca letošnjega svetovnega prvenstva. Prva tekma je bila hkrati tudi prvo presenečenje. Po 90 minutah je zapustilo igrišče moštvo Belgije kot zmagovalca. Vandenberg je v 63. minuti poskrbel za edini zadetek tega srečanja. Zvezda argentinske reprezentance, Mario Kempes, pa je kljub temu prepričan: „Tudi letos bomo odnesli zlato v Argentino.“ Italijani in Poljaki so se ločili z neodločenim rezultatom 0:0. Medtem ko je ta rezultat odgovarjal poteku igre, se mora trikratni svetovni prvak Brazilija najprisrčneje zahvaliti španskemu sodniku, ki je bil na tekmi med Brazilijo in Sovjetsko zvezo prav gotovo najslabši mož na igrišču. Sovjetska zveza je dolgo časa vodila z 1:0. Šele v drugem polčasu je Braziliji uspelo rezultat izenačiti in dve minuti pred koncem tekme je trikratni svetovni prvak odločil tekmo zase. Španski sodnik pa je k zmagi Brazilije doprinesel svoje, saj je dvakrat „spregledal“ stroga prekrška v kazenskem prostoru zmagovalca. O prvem prekršku brazilskega igralca v svojem kazenskem prostoru so možna različna mnenja. Drugi prekršek pa je bil popolnoma jasen: obrambni igralec zmagovalca je z roko udaril žogo... Sovjetski igralci so bili oškodovani najmanj za eno točko, ko pa bi sodnik piskal enajstmetrovko, bi zapustilo igrišče kot zmagovalca Sovjetska zveza.

Moštvi Kameruna in Peruja sta igrali neodločeno, Madžari pa so v torek zvečer skrbeli za zabavo gledalcev. Naši sosedje so premagali El Salvador z 10:1. Škotska pa je premagala Novo Zelandijo z rezultatom 5:2.

Danes popoldan pa bo nastopila prvič tudi avstrijska reprezentanca, ki bo tekmovala s Čilom.

Včerašnji izid tekme med ZR Nemčijo in Algerijo je bil gotovo največje presenečenje. Favorit za zmago svetovnega prvenstva v Španiji, ZR Nemčija, je podlegel Algeriji z 2:1!

Naš športni reporter

Jurij Perč

Sploh pa ne, če je trener igral v klubu že prej, kot je bilo to pri Babšku. Na dlani je, da popusti disciplina in, če popusti disciplina, pade tudi kvaliteta moštva. Zato ni čudno, da so večkrat med igralci bile razprtije, pešala je kolegialnost. Vsak je bil „najboljši, najpametnejši, vsak je vedel vse naj —“.

Ne vem iz katerih razlogov je klub prišel v to situacijo, trdim pa, da ni kriv le odbor, marveč tudi igralci. Nobeden nima večje, ne manjše krivde.

Prva in najpoglavnejša naloga novega odbora Slovenskega atletskega kluba mora biti ta, da ustvari vodstvo kluba dobro vzdušje, ki je predpogoj za uspeh. Iz napak se učimo, pravi pregovor in mislim ter upam, da bo ta pregovor veljal tudi za SAK. Ni umestno zvaliti vso krivdo na eno osebo, ravnotako ni nikoli „odgovoren“ za dobre uspehe le eden. Prepričan sem, da bo s skupnimi močmi uspelo ponovno ustvariti moštvo in klub, ki bo vzor drugim. To pa bo mogoče le, če bodo vsi imeli skupen interes, če se bodo vedno in povsod zavedali, da Slovenski atletske klub ni le nek nogometni klub, marveč, da SAK predstavlja nekaj več.

Vsak, in naj bo to kdorkoli, naj dobro premisli, preden bo prevzel na občnem zboru kakšno funkcijo. Šele ko je prepričan, da se bo trudil za klub in ne v lastno korist in hvalo, more biti in bo človek, ki bo vedno in povsod dobrodošel!

Jutri bo Slovenski atletske klub imel svoj redni občni zbor. Svoj občni zbor bo imel klub, ki je, zlasti v zadnjem času v krizi — v finančni in tudi v športni krizi. O finančni krizi smo v našem listu že pisali in smo Vas, cenjene bralce, prosili za finančno pomoč SAK-u. Denar — tistega, ki so ga nekateri že prenakazali in tistega, ki ga od

mačem igrišču pa so nogometaši vse tekme zaključili z neodločenim rezultatom. Kako je to mogoče, tega „recepta“ gotovo ne bi vedel nobeden. Rezultati gor ali dol — vsekakor je slovensko moštvo v tem delu prvenstva igralo pod neprijetnimi pogoji. Dolgo časa ni bilo na razpolago igrišča, klub je imel sicer priprave v Umagu, toda

SAK pred občnim zborom

naših bralcev in prijateljev še pričakujemo, bomo prenakazali ob začetku nogometne sezone 1982/83. Tako bo SAK lahko vsaj delno poravnal dolg.

Novoizvoljeni odbor, ki ga bodo izvolili jutri, se bo moral še naprej z vsemi močmi truditi za dober razvoj Slovenskega atletskega kluba. Kakorkoli obrneš — vigredno kolo nogometnega prvenstva 1981/82 je bilo za mnoge navijače in prijatelje SAK-a razočaranje. V prvi vrsti seveda je razočaralo moštvo športno. Takih „rekordov“ je verjetno zelo malo: SAK je izgubil vse tekme na tujem (izjema je tekma proti Brežam), na do-

pregodaj. Organizirati priprave ob drugem času je bilo nemogoče, saj večina igralcev študira in more enajsterica na priprave le v času semestralnih počitnic. Vrh tega moštvo ni imelo idealnega trenerja — to nalogo je prevzel po naročilu odbora kluba igralec Babšek. Tedaj, ko je prevzel to delo, je odbor igralcem zagotovil, da je rešitev le zasilna in, da bo moštvo kmalu dobilo trenerja, ki bi nasledil Babška. No, zgodilo se ni nič, ostal je Babšek do konca prvenstva, splavale so točke... Ne bi si upal trditi, da je temu kriv trener, vsekakor pa igralec-trener ni dobra rešitev.